

Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Golf Turizmi: Samsun Golf Sahası

Dr. Öğr. Üyesi Filiz DOĞAN¹

ÖZET

Kitle turizm hareketliliği içerisindeki bireylerin tüketim taleplerindeki değişim son senelerde turizm alanında ürün çeşitlendirme faaliyetleri ile klasik turizm ürünü şeklinde isimlendirilen deniz, kum ve güneş üçlüsüne alternatif olarak alternatif turizm çeşitlerinin açığa çıkmasına yol açmıştır. Değişiklik gösteren talebi karşılayabilmek ve bahsi geçen alanlardaki özel ilgi sahibi katılımcılar arasındaki en kritik payı elde edebilme yarışıyla beraber farklı pek çok yatırım yapılmıştır.

Golf turizminin her ne kadar ekonomiye pek çok olumlu etkisi olsa da, golf sahalarının inşası ile golf turizminin etkinlik süreci iyi planlanmadığı takdirde olumsuz çevresel etkilerin ortaya çıkacağı bir gerçektir. İlgili çalışma kapsamında, alternatif turizm türleri arasında yer alan golf turizminin tarihsel gelişimi üzerinde durularak, çevrenin üzerinde yaratmış olduğu ikincil veri kaynaklarının taranması ile incelenmeye çalışılacaktır. Bu çalışmada, golf turizmi için ekolojik özellikleri, su kaynakları ve su kullanımı, bitkilendirme başlıkları altında çevreye dair üzerinde durulması gereken noktalara vurgu yapılarak sürdürülebilir golf turizminin gelişim kaydetmesine katkıda bulunması amaçlanmaktadır. Alternatif turizm çeşitlerinden Golf turizmine olanak sağlayan Samsun Golf Sahası çalışma alanı olarak seçilmiş, Samsun ili turizm sektörünün gelişimi literatür incelemesi yapılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Golf Turizmi, Samsun Golf.

Golf Tourism as an Alternative Tourism Type: Samsun Golf

ABSTRACT

Changes in the consumption demands of people within mass tourism mobility have led to the emergence of alternative types of tourism in recent years. These alternative types emerged as alternatives to the classical tourism product, known as the sun, sea, and sand trio. To meet the changing demand and gain a significant share among participants with special interests in these areas, various investments have been made.

Although golf tourism has many positive economic effects, it is an undeniable fact that if the construction of golf courses and the operational process of golf tourism are not well planned, negative environmental impacts may occur. This study examines the development of golf tourism, one of the alternative tourism types, and the environmental impacts through data collected from primary sources by a single researcher. Furthermore, the ecological characteristics, water resources and usage, and landscaping that should be considered as a standard during golf tourism services are highlighted, with the goal of promoting the sustainability of golf tourism. The Samsun Golf Course, a significant area for golf tourism, was chosen as the study site, and a literature review was conducted on the development of tourism in the Samsun province.

Keywords: Alternative Tourism, Golf Tourism, Samsun Golf.

¹ İstanbul Atlas Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, ORCID: 0000-0002-1075-5752, filizkaynardogan@gmail.com

GİRİŞ

Turizm alanı uzun zamandır, genel manada kum, güneş ve deniz üzerine kurulu hizmetler bütünü şeklinde algılanmış gelmiştir. Zaman içerisinde insanların turizm alanından beklentileri fazlaca değişmiş ve yeni talepler doğmaya başlamıştır. 21. asra hızla giriş yapan dünyanın, içinde olduğu çevre problemleri, artan nüfusla bağlantılı kültürel ve sosyal problemlere karşın insanlar dinlenmek amacıyla çeşitli turizm tiplerine yönelmeye de yine bu yüzyılda başlamıştır. Geniş kitlelere hitap etmekte olan turizm türlerinin dışında, golf ve inanç turizmi ve yeni tanınan yörelere seyahat vb. gibi turizm etkinlikleri bahsi geçen farklı yapıya sahip grubun talep ettiği turizm türlerinden bazılarıdır (Kılıçözlü, 1995:1). Alternatif turizm araştırmacılarına göre turizm ürününün çeşitlenmesi şeklinde de isimlendirilmektedir (Hacıoğlu & Avcıkurt, 2008). Yine kimi araştırmacılar bahse konu olan alternatif turizmden ziyade özel ilgi turizmi tabirini de tercih etmektedir (Küçükarslan, 2007; Akoğlu, Kozak & Bahçe, 2009). Alternatif turizmin sahip olduğu en kritik nitelik; kapsadığı farklı pek çok turizm aktivitesi sayesinde pek çok yöreyi turizm faaliyetlerinin çerçevesine dahil ederek, belli yörelerde yoğunluğu azaltarak turizmi yılın tamamına yayabilmesidir (Atmış, 1991:4). Ülkeler, genel manada turizm alanında her daim bulunan risk etmenini minimum seviyeye indirmek ve turizmi daha da çeşitlendirip riski dağıtmak gibi anlayış ışığında alternatif turizm etkinliklerini teşvik etmektedir. Ülkemiz de bahsi geçen hedefler ışığında hareket edip, turizmi daha da çeşitlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışma kapsamında, alternatif turizm çeşitleri arasında kabul edilen golf turizminin tarihsel gelişimine dikkat çekilerek çevrenin üzerinde yaratmış olduğu etkiler ikincil veri kaynaklarının taranması ile incelenmeye çalışılmaktadır. Bunun haricinde golf turizmine yönelik faaliyetler gerçekleştirilirken ekolojik özellikleri, su kaynakları ve su kullanımı, bitkilendirme başlıkları altında çevreye dair üzerinde durulması gereken noktalara vurgu yapılarak sürdürülebilir golf turizminin gelişim kaydetmesine katkıda bulunması amaçlanmaktadır. Alternatif turizm çeşitlerinden Golf turizmine olanak sağlayan Samsun Golf Sahası çalışma alanı olarak seçilmiş, Samsun ili turizm sektörünün gelişimi literatür incelemesi yapılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Alternatif turizm, dünya genelindeki pek çok ülke ve ülkemiz tarafından uzun zamandan beri kullanılmakta olan bir kavramdır. Bu kapsamda alternatif turizm ile alakalı pek çok tanımlama da yapılmıştır. Bahsi geçen konu ile alakalı literatür incelendiği zaman, alternatif turizm ile alakalı iki ana kuramın bulunduğu görülmektedir. Bunların ilki; alternatif turizmin bilinen diğer turizm türlerine bağlı ancak, bütünleyici bir turizm çeşidi olduğu şeklindedir. Diğeriyse, alternatif turizm oluşumu bakımından, klasik turizmden ayrı niteliklere sahip çok daha özel konular ile harekete geçirilmiş olan bir turizm çeşidi şeklinde düşünülmektedir. Bahsi geçen nitelikler genel manada, doğal çekicilikler, turistik isteklerdeki kendine has bazı nitelikler şeklinde ifade edilmektedir (Britton, 1977:269).

Kitlesel turizme alternatif şeklinde gelişim gösteren turizm çeşitlerini ele alan kavram olan alternatif turizm; Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca; “ekolojik ve sosyal adaptasyona, yabancı ve yerel girişimcilerin iş birliği ile gelişmede yerli malzemelerin tercih edilmesine öncelik verme hedefini barındıran bir turizm türüdür” olarak açıklanmaktadır (Hacıoğlu & Avcıkurt, 2008: 8). Bir diğer tanıma göre bu kavram; “klasik ve geleneksel kitle turizmi ile şehir turizminin sahip olduğu negatif etkilerini en aza indirmek adına yeni turistik ürünlerin birleştirilmesiyle oluşturulmuş olan bir turizm türü” şeklinde açıklanmaktadır (Tosun, vd., 2003).

Bu konu ile alakalı ortak kabul gören ve benzer niteliklere sahip pek çok ülkede saptanmış bazı turizm çeşitleri; inanç turizmi, yat turizmi, doğaya ilişkin turizm, golf turizmi, kış ve dağ turizmi, tren, bisiklet ya da karavan turizmi, festival turizmi ve son olarak da termal turizm şeklinde sıralanabilir (Austrian National Tourist Office, 1993).

Alternatif turizmin, doğmasını sağlayan ana faktörler, turizmin her geçen gün artış gösteren negatif çevresel tesirlerin fark edilmeye başlanması, yeni aktivite arayışı içinde olan kentlilerin sayısında kaydedilen artış, çevresel ve ekonomik faktörlerin her geçen gün daha da önemli hale gelmesi ve turizm pazarında kaydedilen ilginin alternatif turizme kayması şeklinde kolaylıkla ifade edilebilir (Yıldız & Kalağan, 2009: 43).

Golf Turizmi

15. yüzyıla dek uzanan ve bunun yanında en çevreci spor olarak da bilinen golf, dünyayla beraber ülkemizde de her geçen gün biraz daha gelişen sektöre dönüşmüştür (Akova, 1996:130). İlk kez 1413 yılında St. Andrews öğrencileri tarafından oynanmış olan golf, yaklaşık 580 seneden beri bütün dünyada büyük bir ilgi ile çim üzerinde açık havada oynanmaktadır. Son senelerde hemen hemen her yaş grubundan kolaylıkla yapılabilmesi ve yeni şehirleşme alanlarında yeşil alanlara olan önemin daha da artması neticesinde hem golf sahalarında hem de golf oynayanların sayısında önemli artış kaydedilmiştir. Batılı ülkelerde daha fazla gelişim kaydeden bir spor olarak bilinen golf, bugün dünya geneline yayılmaktadır. Gelir düzeyi daha yüksek olan grupların daha fazla ilgi duyduğu golf, son birkaç senede hızlı bir şekilde popülerleşmiştir. Bahsi geçen spora ilgisi olan insanların önemli bir kısmı diğer ülkelerde yer alan golf sahalarını da sık sık ziyaret etmektedir. Dünya çapında en fazla oynanan sporlardan bir tanesi olan golfu oynayan kişilerin sayısı yaklaşık olarak 60 milyonu bulmuştur.

Pek çok kişi golf sahalarının sayısının artmasının doğayı yok edici etkiyi arttıracak olduğunu düşünmektedir. Ancak bu aslında yanlış bir düşüncedir, zira golf çevrenin korunmasında büyük katkıları bulunan bir yatırımdır. Golf turizmine ilgili kimselerce tanımlanmış olan en ideal yapıya sahip golf sahaları; topografyasıyla minimum düzeyde oynanan ve doğal dokuyu bozmaksızın düzenlenmiş olan sahalardır (Akova, 1996:131).

Golf turizmi oluşacak olan yeni turizm merkezine farklı bir imaj ile yenilik getirip, bölge turizmini bütün sene aktif tutmaktadır. Golf turizminin merkezi, gerçekleştirilecek müsabaka ile sunulacak olan diğer hizmetler ile beraber alanın spora dayalı turizme de pazarlanabilmesine olanak verme bakımından fazlaca kritik bir türü teşkil etmektedir. Ülkenin turizm pazarlaması noktasında etkili bir rol üstlenmektedir. (Yedigün, 1992:4).

Golf turizminin geçmişi Türkiye’de 1895 senesinde Sultan II. Abdülhamid’in iznini alarak İngiliz Büyükelçiliği’nin İstanbul Golf Kulübü’nü kurmasına uzanmaktadır. Ülkemizin golf tarihi bu olay sonrasında başlamıştır. Bahsi geçen tarihte Avrupa’da kurulmuş olan en köklü 6. golf kulübü unvanı ile hizmet veren İstanbul Golf Kulübü ilk dönemler Maslak’taki yerinde değil Okmeydanı’nda yer almaktadır. 1920 senesine gelindiği zaman güncel konumu olan Maslak’a 18 delikten oluşan bir saha inşa edilmiş ve kulüp bu konuma nakledilmiştir. İstanbul Golf Kulübü’nün ardından 1905 senesine gelindiğinde İzmir Golf Kulübü açılmış, ilk olarak 18 delikli saha 9 delikli olarak düzenlenmiş, 1970’li senelerin sonlarına doğru ise kulüp tümüyle kapatılmıştır. 1911 senesine gelindiği zaman İstanbul Boğaziçi Golf Kulübü açılmış ve sadece 12 sene hizmet vermiştir. Ülkemizde açılmış olan golf kulüplerinin bir diğeryse Ankara Golf Kulübü’dür. Bu kulübün 18 delikli golf alanı 1980’li senelerin başında park yapılması amacıyla istimlak edilene dek 120 yabancı, 30 Türk olmak üzere 150 üyeye hizmet vermeyi sürdürmüştür. (Kaplan, 2010: 101; Çankaya, 2011: 106).

1980’li senelerde ülkemizde gerileme yaşamaya başlayan golf turizmi, 1990’lı senelerin ortasından sonra ilgili alandaki yatırımların aktif hale gelmesi ve bunun dışında golf

federasyonun da kurulmasıyla birlikte yeniden yükseliş eğrisine geçmiştir (Kasap & Faiz, 2008: 41).

Dünya genelindeki turizmden üç kat daha hızlı büyüme kaydeden golf turizmi, dünya turizm pazarı içerisinde kritik bir dileme sahiptir ve ülkemiz turizmi açısından da fazlaca önem barındırmaktadır (Golf Turizmi Raporu, 2010: 1). 2018 senesi itibarı ile ülkemizde; Türkiye Golf Federasyonuna kayıtlı olan Manavgat bölgesinde 1 tane, Antalya/ Belek bölgesinde 10 tane, Bodrum/ Muğla'da 2 tane, İstanbul'da 2 tane, Aydın/Söke'de 1 tane, Samsun'da 1 tane, Ankara'da 1 tane ve son olarak da KKTC'de 1 tane olarak toplamda 18 tane golf kulübü hizmet vermektedir (Türkiye Golf Federasyonu, 2018).

Kent insanının, günlük koşuşturmada golf sporuna çok geniş vakit ayırması pek olası olamamaktadır. Bunun dışında golf alanları çok büyük sahalara ihtiyaç duyduğundan genellikle kentin dışında bulunmaktadır. İlgili sebepten dolayı son senelerde, bilhassa Amerika'da, kent içerisinde yer alan 3 delikten meydana gelen golf sahaları gündem olmuştur. Bahsi geçen sahaların geliştirilmesindeki asıl gaye, golf oynayan bireylerin ilgili sporu yapabilmek için ihtiyaç duydukları vakti azaltmak ve bu sayede golfün günlük yaşantılarından uzaklaşmadan gerçekleştirebilecekleri rekreasyon faaliyeti olabilmesini sağlamaktır (Çakıcı, 2002:9).

Uluslararası normlar ışığında golf sahaları genel manada 18 parkur ile yaklaşık 750.000 metrekairelik oyun sahasından meydana gelmektedir. Golfün oynandığı saha, golf sahasının küçük bir bölümüne denk gelirken, kalan %52'lik kısım ağaç, çim, fundalık, sulak alan ve son olarak da doğal çevreden meydana gelmektedir. Golf sahası inşası amacıyla yatırımcılar, yer seçiminde avantajlarından dolayı genellikle okyanus ve deniz kıyıları (Kıyı şeridi yakınında kurulan, çim adacıklar ile kumlu toprağı bulunan golf sahaları), fundalık ile bozkır sahaları, park, orman ya da park alanı, tepelik araziler ile dağları, çayırılık ovalarla kırık arazileri, sık ormanlık sahaları ve son olarak da çöl alanları tercih etmektedir (Boz vd., 2010: 699-700).

Golf Sahasının Bölümleri

Golf oyununda genel manada parkurların her biri için başlangıç vuruşunun gerçekleştirildiği alan "Tee" veya "Teeing Ground" isimleri ile bilinir. Bahsi geçen bölgeden ilk vuruşun gerçekleştirilmesi sebebi ile ilgili bölgede bulunan çim yüzeyin kısa, düzgün ve son olarak da bakımlı durumda olması istenir.

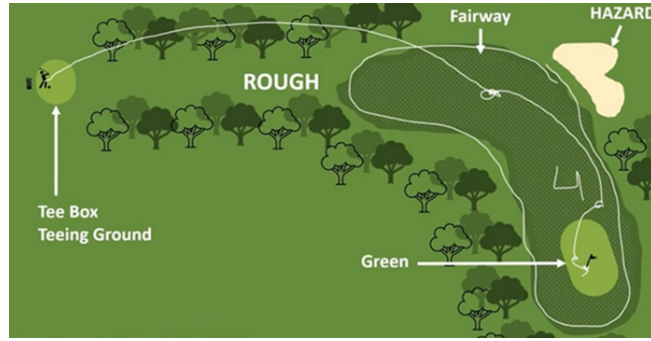
Tee bölgesinden deliğin bulunduğu "Green" bölgesine dek oyunun gerçekleştiği çim yüzeyler ise "Fairway" ismi ile bilinir.

Green bölgesinin konumu, Fairway bölgesinin Tee'den olan uzaklığı ile kum havuzları vb. gibi engellerin bulunması bahsi geçen bölgelerin genişliğini etkiler. Golf oyununda deliğin yer aldığı alan "Green" ismi ile bilinir. Golf sahalarında en kritik bölgesi özelliğine sahip olan Green bunun yanında oyunda en fazla vuruşun kaydedildiği bölgedir. Parkurun sonuncu vuruşunun gerçekleştirildiği ilgili bölgede bulunan çim yüzeyinin bakımlı ve de pürüzsüz halde olması oldukça kritiktir. Topun oyuncunun arzu ettiği hız ile doğrultuda yuvarlanabilmesini sağlayabilmek adına çim mümkün olduğunca kısa biçilir. Green'ler alanın tesisinin sonrasında maksimum düzeyde bakım gerektiren bölgeleridir.

Rough; Fairway'i çevreleyen yüksek biçilmiş çim, çalı, yer örtücü ile örtülmüş yüzeylere verilen isimdir. Bakıma çok fazla ihtiyaçları yoktur.

Golf oyununu daha fazla heyecanlı hale getirmek, oyuncularını monotonluktan kurtarmak, son olarak da oyunu daha zorlu hale getirmek adına sahadaki kum havuzları (bunkers), çalı, su yüzeyleri, çukurlar, tepecikler, kültürel objeler ile ağaç grupları genel olarak golf alanındaki engelleri oluştururlar (Şekil 1).

Şekil 1. Golf Sahasının Bölümleri

Kaynak: (http-1)

Sahanın planlaması ve yapımı aşamasına kadar geçen süreçte; toprak hazırlığı, ekim ve hazırlık yöntemleri, su yüzeyleri, var olan su yüzeylerinin restorasyon programı, bakım ile sulama detayları, bitkilendirme, bitki dikim alanlarının detayları, miktar, bitkilendirme yoğunluğu, yabancı ot kontrolü, bitki çeşitleri, çim yüzeyi, tohum ekme programı konularını kapsamaktadır (Anonymous, 1995). Bu bağlamda, çalışma alanı toprak hazırlığı, ekim ve hazırlık yöntemleri ekolojik özellikleri başlığı altında, mevcut su yüzeylerinin restorasyon programı, sulama ve bakım detayları su kaynakları ve su kullanımı başlığı altında, su yüzeyleri, bitkilendirme, bitki dikim alanlarının detayları, bitkilendirme, miktar, bitkilendirme yoğunluğu, yabancı ot kontrolü, bitki çeşitleri, çim yüzeyi, tohum ekme bitkilendirme başlığı altında olmak üzere toplam üç ana başlık altında değerlendirilecektir.

YÖNTEM

Çalışmanın ana materyalini Samsun ili Atakum mevkiinde yer alan ve faaliyet halinde olan golf sahası oluşturmaktadır (Şekil 2). Araştırma alanının doğal özelliklerine ilişkin bilgiler toplanmış, bilgilerin derlenmesi aşamasında, bilimsel çalışma, rapor, araştırma alanına ait harita, proje ve görsellerden faydalanılmıştır.

Çalışma kapsamında golf sahası ve çevre etkileşiminin incelenmesi ve bu etkileşimin Samsun golf sahası ile örneklenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yöntem olarak araştırma alanı ekolojik özellikleri, su kaynakları ve kullanımı ile bitkilendirme verilerine ait bilgiler toplanmıştır. Alanda yapılan gözlemler, incelenen bilimsel çalışma, rapor ve ilgili kişilerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler bu konu ile ilgili yapılan çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Çözüm önerileri getirmek amacıyla literatürden yararlanılmıştır.

Şekil 2. 2024 yılı Samsun Golf Sahası Uydu Görüntüsü

Kaynak: Google Earth

BULGULAR

Çalışma alanındaki golf sahasına ait doğal parametreler birbirleri ile benzerlik göstermektedir. Tablo 1’de çalışmada incelenen golf alanı, mevkii ile delik sayısı gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Alanı Golf Sahası

Golf Sahası	Mevkii	Delik Sayısı
Samsun Golf	Atakum	18

Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından 269.972 metrekare arazide önemli bir kısmı deniz dolgusunun üzerine inşa edilmiş olan golf sahası, 9 delikten oluşacak şekilde 2016 yılında hizmete açılmıştır. Sahanın toplam 457.020 metrekare alanda 18 delikli hale getirilmesi planlanmış ve 2017 yılında inşaatı tamamlanmıştır. Samsun golf sahası deniz dolgusu üzerine ve kamu eliyle yapılması sebebiyle dünyada bir ilk olma özelliği göstermektedir.

Golf sahası planlama aşamasındaki tüm çalışmalar için, bu konuda uzmanlaşmış golf mimarları tarafından “master plan” oluşturulur (Şekil 3). Golf mimarları genellikle mimarlık, peyzaj mimarlığı ile mühendislik disiplinlerinden gelir. Fakat bugün bilhassa ABD’de kanunlar golf mimarlarının, tescilli peyzaj mimarları olmalarını mecburidir. Peyzaj mimarlığı meslek disiplininin planlama, tasarım, toprak, bitki ile ekoloji bilimini içine alan bir uzmanlık dalı olmasından dolayı golf sahaları vb. gibi hem kapsamlı hem de geniş ölçekli projelerin tasarımı noktasında ilgili meslek disiplininin yetkili olmasının gerekli olduğu düşünülmektedir (Hocaoglu, 1997).

Şekil 3. Samsun Golf Sahası Master Planı

Kaynak: Uygulayıcı Firma

Ekolojik Özellikleri

Alan seçimi noktasında, arazinin golf alanı şeklinde kullanıma uygun olup olmadığının tespit edilmesi ilk adımdır. Alanın sahip olduğu büyüklük, çim bitkisinin büyüebilmesi adına uygun olan toprak yapısı ile su kaynaklarının bulunması, doğal drenaj nitelikleri, oyuncuyu cezbedecek manzaralar sahanın golf sahası şeklinde kullanıma uygunluğunun tespit edilmesi noktasında en kritik özelliklerdendir (Açık, 2002:13). Alanın sahip olduğu büyüklük oyun esnasında güvenlik bakımından oldukça önemlidir. Genel manada 18 delikli bir golf alanında güvenlik adına minimum 61 ha büyüklüğe sahip bir sahanın ayrılmasına gereksinim duyulur (Hawtree, 1983).

Samsun Golf Sahası, batısı kısmında yer alan Batı Park ile Kürtün Çayı, doğu kısmında yer alan Samsun Plajı, kuzey kısmında yer alan Karadeniz ve son olarak da güney kısmında yer alan sosyal tesislerle çevrelenmiş, 457 ha büyüklüğe sahip, toplamda 18 delikten meydana gelen golf sahasıdır. Bu alan Samsun Golf Kulübü şeklinde faaliyet vermektedir. Denize kıyısı bulunan, deniz dolgusunun üzerine inşa edilmiş olan golf sahasının genel manada kumlu yapıya sahip bir toprağı bulunmaktadır. Alanın uygulama evresi ve tasarımında doğal arazi şekli oluşturulmuş yapay çukur alanlar ile tepeler uygulanmıştır (Şekil 4). Alanın deniz kıyısında yer almasından dolayı, golf oyuncuları adına deniz manzarasının sayesinde vistalar oluşturabilmek doğal tepeler ile mümkün hale gelmiştir.

Şekil 4. Uygulama Aşaması

Kaynak: Şekil 4'e ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

Golf sahasının sahip olduğu delik sayısı ile alanda verilecek olan hizmetler alanının büyüklüğünü direkt olarak etkiler. Kulüp Binası, Güvenlik Birimi, Otopark, Driving Range (uzun vuruşların gerçekleştirildiği bölge), Putting Green (topu deliğe sokabilmek için oyuncuların alıştırma yaptıkları bölüm), Akademi Sahası (amatör golfçülere hizmet veren alan), Bakım binasıyla depolar bir golf sahası içerisinde yer alabilecek bölümleri meydana getirmektedir.

Samsun Golf sahasında oyunculara hizmet vermekte olan bir tane kulüp binası, otopark, güvenlik birimi, driving range, akademi sahası, putting green ile saha bakım ekibinin çalışma binaları yer almaktadır (Şekil 5).

Şekil 5. Golf Sahasının Genel Görünümü

Kaynak: Şekil 5'e ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

Su Kaynakları ve Su Kullanımı

Dünya çapında golf alanlarının sulanmasının zorunluluğu, su potansiyeli fark etmeksizin hemen hemen tüm sahalarda problem olarak görülmektedir. Buna karşılık olarak pek çok tesiste ise diğer kullanımlar esnasında açığa çıkan atık suların arıtılmasının neticesinde oluşan su, sulama esnasında kullanılmaktadır. Bu sayede su kaynaklarının üzerinde bulunan baskının azaltılması ya da kaldırılması ana hedef konumuna yükselmiştir (Avcı, 2008: 19).

Doğal drenaj yapısıysa bilhassa sene içerisinde çok fazla yağış düşen bölgelerde büyük öneme sahiptir. Alanın drenajı, işletme sırasındaki maliyetini etkiler. Su kaynaklarının saptanması, su niteliğinin ölçülmesi ile atık su yönetimi ile alakalı kararlar planlama adımından değerlendirilir. Doğal su kaynaklarının sulama açısından yetersiz olduğu durumlardaysa yapay sulama kanallarıyla göllerinin planlanması da yine bahsi geçen evrede gerçekleştirilir. Doğal su kaynaklarının, sulama adına yeterli olup olmaması incelenirken iklim şartları, kullanılması planlanan çim çeşidi, toprak yapısı ile doğal drenaj hatları dikkate alınır (Anonymous, 1996).

Bununla birlikte, bilhassa denize yakın golf alanlarında hakim rüzgarın yönü, hem çimin tuzlanmaya maruz kalmasını değerlendirmek hem de bunun önüne geçmek bakımından önem taşımaktadır.

Konumu nedeniyle Samsun'un kıyı kesiminde yer alan golf sahası denize oldukça yakındır. Taban suyu seviyesinin düşmesi durumunda denge, ancak yağmur suyu ve şebeke suyu ile sağlanmaktadır. Samsun Golf sahası drenaj sistemi, çim ekimi yapılmadan önce yağmur sularını toplamak ve yapay göllere aktarabilmek için drenaj boruları alana uygulanmıştır (Şekil 6).

Şekil 6. Drenaj Sistemi Uygulama Aşaması

Kaynak: Şekil 6'ya ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

Sahanın inşa edilmesi işlemine alanın temizlenmesi ve ana drenaj sisteminin inşası ile başlanmıştır. Ana drenaj sisteminin yapımının ardından arazi biçimleme faaliyetleri gelmiştir. Üst toprak serilmeden önce arazinin kaba tesviyesi yapılmıştır (Şekil 7).

Tesviye sırasında yüzey drenajının sağlanması ve kontrol edilmesi gerekir. Tesviyenin bitmesinin ardından alan içerisinde herhangi bir nedenden ötürü göllenme oluşmamalıdır.

Tesviye işlemlerinin bitmesinin ardından sulama sistemi inşasına başlanır. Sulama projesinin tasarlanmasının ardından, hedeflenmiş veriler ışığında sulama sistemiyle donanımları belirlenir. Belirlenen standartlar ile kurallar kapsamında sistemin alana uygulaması yapılmalıdır (Pira, 1997).

Şekil 7. Arazi Biçimlendirme Çalışmaları

Kaynak: Şekil 7'ye ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

Su miktarı ile su kaynağının niteliği, golf sahaları içerisinde sağlıklı çim yüzeyini oluşturmak adına oldukça büyük öneme sahiptir. Golf sahaları içerisinde sulama suyunu depolama, oyunu daha heyecanlı hale getirme ve estetik sebeplerden ötürü yapay bir şekilde oluşturulmuş göletler bulunmaktadır. Tesviye işlemlerinin tamamlanmasından sonra golf arabaları için yollar ve yaya yollarının aplikasyonu yapılır.

Samsun golf sahasında sulama kaynaklarından alınan sular, kanalın yardımıyla sahadaki göletlerin içerisinde toplanmaktadır. Bahse konu olan göletler havalandırma ekipmanları yardımıyla havalandırılarak suyun niteliği ve bu niteliğe bağlı oksijenin miktarı yüksek tutularak biyolojik ortamın sürdürülebilir olması sağlanmaktadır. Alana giren sulama suyunun niteliği filtrelenip, çim bitkisinin çok sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi açısından kontrol altında tutulmaktadır (Şekil 8).

Şekil 8. Yapay Göller

Kaynak: Şekil 8'e ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

Bitkilendirme

Sulama sisteminin araziye uygulanmasının ardından son olarak çalı ile ağaç dikimi gerçekleştirilir ve de çim yüzeyi bu şekilde tesis edilir. İlk olarak tesviyeden önce sıyrılmış olan

üst toprak sahaya serilir. Çim bitkisinin sağlıklı gelişebilmesi adına üst toprağın verimsiz olması durumundan gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ekimden önce toprağa suni gübre verilip, çim tohumu ekimi işlemine başlanır. Golf sahası deniz doldurularak inşaa edildiğinden, tahkimat taşı ile deniz ve saha arası doldurularak taban toprağı uygulanmıştır. Taban toprağı killidir. Alana serilen üst toprak ise kumludur.

Golf sahasını oynanabilir kılan en kritik nitelik hiç şüphesiz ki çim yüzeyinin sahip olduğu kalitedir. Bahsi geçen sebepten dolayı arazinin sahip olduğu doğal toprak yapısıyla su kaynaklan çim bitkisinin gelişim kaydetmesine uygun kalitede olmalıdır. Samsun Golf sahası Fairway ve Tee alanlarda ithal dörtlü çim tohumu Poa Pratensis Avalanche, Poa Pratensis Everest, Festuga Rubra Com J-5, Lolium Perenne Caddieshack, Green alanlarda Agrostis Stolonifera, Rough alanlarda 20-30 cm'e kadar büyüyen ithal dörtlü çim tohumu Festuga Rubra Rubra Redskin, Festuga Rubra Com J-5 uygulanmıştır. Green'lere çim tohumu ekimi yapılmadan önce yıkanmış dere kumu, dere çakılı ve zeolit minerali temin edilerek karıştırılmış ve uygulanmıştır. (Şekil 9). Çim ekimi yapılmadan önce gübre ekimi ve çim bitkisinin sağlıklı gelişebilmesi için yabancı ot temizliği yapılmıştır. Alanın giriş ve drivig range bölgelerine Sahil Çamı dikimi görsel perde oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

Şekil 9. Sahanın Çim Yüzeyi

Kaynak: Şekil 9'a ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

Alanın ulaşılabilir olması, ana yollarla bağlantısı, aydınlatma sistemi, gece kullanımı, arazi çevresi alan seçiminde önem taşımaktadır (Şekil 10).

Şekil 10. Sahanın Gece Görüntüsü

Kaynak: Şekil 10'a ilişkin fotoğraf yazar tarafından çekilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada adı geçen Atakum mevki, Samsun-Sinop karayolu üzerinde yer alan, şehir merkezine 5 km uzaklıkta Samsun'un merkez ilçesidir. Atakum merkez ilçesinde yer alan Samsun Golf sahası ulaşılabilir bir konumdadır. Atakum'da deniz dolgusu üzerine inşaa edilen saha 457 ha büyüklüğündedir. 18 delikten meydana gelen herhangi bir golf sahasında güvenlik açısından minimum 61 ha büyüklüğe sahip bir alanın ayrılması için, yeterli bir büyüklüğe sahiptir. Alanda Kulüp Binası, Otopark, Güvenlik Birimi, Driving Range, Akademi Sahası, Putting Green, Bakım binası ve depolar bir golf sahasında bulunabilecek ünitelerine yer verilmiştir.

Samsun, genel manada ılıman bir iklime sahip illerden bir tanesidir. Fakat sahil şeridiyle iç kesimlerinde iki farklı iklim özelliklerinin olduğunu söylemek mümkündür. Sahil şeridinde merkez ilçede, Karadeniz iklimi etkileri açık bir şekilde görülmektedir. İlgili sebepten dolayı sahil şeridinde kışlar yağışlı ve ılık geçerken yazlar sıcak geçmektedir (Samsun Tarım İl Müdürlüğü). Yağış alan bir bölge olması sebebiyle sahanın sulama sistemi ve sahada uygulanan yapay göletler toplanan yağmur suları ile karşılanmaktadır. Yağmur suyunun yetersiz olduğu durumlarda ise, şebeke suyundan yararlanılarak geri dönüşümü sağlanmaktadır. Su filtrelenerek sahaya dağıtılmaktadır.

Golf sahası deniz doldurularak inşaa edildiğinden tahkimat taşı ile deniz ve saha arası doldurularak taban toprağı uygulanmıştır. Taban toprağı killidir. Alana serilen üst toprak ise kumludur. Çim ekimi yapılmadan önce gübre ekimi ve çim bitkisinin sağlıklı gelişebilmesi için yabancı ot temizliği yapılmıştır.

Tee bölgesinden ilk vuruşun gerçekleştirilmesi sebebi ile bahsi geçen bölgede yer alan çim yüzeyinin kısa biçilmiş, düzgün ve de bakımlı olması istenmektedir. Golf alanlarının en kritik bölgesi olarak bilinen Green, oyunda maksimum vuruşun gerçekleştiği alandır. Parkurun sonunca vuruşunun gerçekleştiği ilgili bölgede bulunan çim yüzeyinin hem bakımlı hem de pürüzsüz halde olması kritik önem taşımaktadır. Rough; Fairway'i çepeçevre saran yüksek biçilmiş çalı, çim yer örtücüyle örtülmüş yüzeylere verilen isimdir. Bu yüzeylerin fazla bakıma gereksinimleri bulunmaz. Rouge alanlarında serbest büyüyen Festuca Rubra çim tohumu ekimi yapılmıştır. Fairway ve Tee alanlarında ithal dörtlü çim tohumu, Green alanlarda Agrostis Stolonifera çim tohumu uygulanmıştır. Green'lere çim tohumu ekimi yapılmadan önce yıkanmış dere kumu, dere çakılı ve zeolit minerali temin edilerek karıştırılmış ve uygulanmıştır. Bu bağlamda Samsun Golf sahası bitkilendirme aşaması, bu kriterlere dikkat edilerek uygulanmıştır. Alanın giriş ve drivig range bölgelerine Sahil Çamı dikimi görsel perde oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

Doğal çevrenin niteliği, insanların hayat kalitesi üzerinde etkili olan en önemli etkindir. Bahse konu olan golf alanları da doğal kaynakların niteliği ile doğru orantılı olarak performans sergilemektedirler. Golf sporu her yaşta gerçekleştirilebilen bir rekreasyon aktivitesidir. Doğayla bütünlük haline gerçekleştirilebilen ilgili etkinlik, turizm merkezine değişik bir imaj ve yenilik getirerek, bölge turizmine katkı sağlamaktadır. Golf sahalarının etkin kullanımı Belediyelerle yapılacak olan işbirliği ile desteklenmeli, ulusal ve uluslararası anlamda tanıtımı yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açık, K. (2002). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Arapça Öğretimi (Kaynaklar ve Yöntemler) (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Akoğlan Kozak, M., & Bahçe, S. (2009). Özel ilgi turizmi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akova, O. (1996). "Golf Turizmi", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Anonymous (1995). Environmental Guidelines for New Golf Course Development in Europe, 16 p., England.
- Anonymous (1996). Environmental Principles for Golf Courses in the United States. USGA Green Section, USA.
- Atmış, E. (1994). Türkiye'de Yayla Turizminde Altyapı Sorunları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği ABD. Austrian National Tourist Office, (1993) Annual Report.
- Avcı, S. (2008). Golf örneğinde spor mekânlarının çevresel etkileri: Bir spor coğrafyası çalışması. Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM), V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 15-29.
- Boz, M., Gülüm, K. & Çoban, Ö. (2010). "Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Golf Turizmi ve Golf Turizminin Çevresel Etkileri". I. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi Kitabı. 27-30 Mayıs 2010, Ankara, 693-705.
- Britton, W. M. (1977). Shell membranes of eggs differing in shell quality from young and old hens. Poultry Science, 56(2), 647-653.
- Çakıcı, I. (2002). Golf sahalarının çevresel etkilerinin Belek örneğinde irdelenmesi (Master's thesis, Ankara Üniversitesi (Turkey)).
- Çankaya, A. (2011). Halkla İlişkiler ve Spor Otellerinin Bir Pazarlama Stratejisi Olarak Kullandığı Golf Sporunun Halka İlişkiler Açısından Yeri ve Önemi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Golf Turizmi Raporu, (2010). "Golf Nedir?" <http://www.golftesisleri.com/golf-nedir.php> Erişim tarihi: 13.09.2018
- Hacıoğlu, N., & Avcıkurt, C. (2008). Turistik Ürün, Turistik Ürün Çeşitlendirmesi ve Alternatif Turizm. Turistik Ürün Çeşitlendirmesi, Editör: Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C., Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2011(2).
- Hawtree, F. W. (2005). The Golf Course: Planning, design, construction and management. Routledge.
- Hocaoğlu, T. (1997). Golf alanları planlamasında çevreye duyarlı yaklaşımlar üzerine bir araştırma (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- [http-1. https://toftreesgolf.com/golf-knowledge/what-is-a-fairway-in-golf/](http-1.https://toftreesgolf.com/golf-knowledge/what-is-a-fairway-in-golf/) Erişim tarihi: (08.01.2025)
- Kaplan, B. (2010). Manavgat-Alanya Arasında Golf Sahaları için Uygun Alanların Belirlenmesi Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Kasap, A. A., & Faiz, G. (2008). Bir Endüstri Olarak Golf. Türkiye Golf Federasyonu Yayınları, Sim Matbaacılık.

Kılıçözlü, A. (1995). Alternatif turizm ve Türkiye'nin alternatif turizm potansiyeli. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Küçükaslan, N. (2007). Özel İlgi Turizmi. Ekin Yayınevi, Bursa.

Pira, E. (1997). A guide to golf course irrigation system design and drainage. John Wiley & Sons.

Samsun Tarım İl Müdürlüğü, (2025) <https://samsun.bel.tr/icerik/cografi-yapi-ve-iklim>
Erişim Adresi: (08.01.2025)

Türkiye Golf Federasyonu, (2018). “Ulusal Sahalar”

https://scoring-tr.datagolf.pt/scripts/all_courses.asp?club=ALL&ack=6V35FTY88F
Erişim tarihi: (29.12.2018)

Yedigün, B. (1992). “Golf ve Çevre”, Basılmayan Bilgi Notu.

Yıldız, Z. & Kalağan, G. (2009). Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri,

<http://www.yerelsiyaset.com/pdf/kasim2008/9.pdf> Erişim tarihi: (24.04.2010)